

houden, dat lijkt ons het mooist van al. Dan is men soeverein in eigen kring en kan men ook het milieu, waarin de kinderen samenkomen, geheel naar behooren en aantrekkelijk inrichten, en de omgeving doen harmonieeren met het karakter der samenkomst. Men kan het zich er zoo aangenaam mogelijk maken, zoodat men er zich recht tehuis gevoelt. Dit is een weelde, die in onze Zondagsschoolwereld nog tot de groote uitzonderingen behoort. Op vele plaatsen moet men zich behelpen met een klein en somber vertrekje, of met een lokaal, dat veel te groot is, waar alles u toeroept: „gij zijt hier maar een huurling!”

Een eigen vergaderplaats, dat is een ideaaltoestand. Daarmede wordt ook de brug gelegd, om geleidelijk door de Zondagsschool te komen tot het houden van Evangelisatie-bijeenkomsten met de ouders.

XIII.

DE BOEKBEOORDEELING.

't **W**as een kloek besluit, bijna 50 jaar geleden door Jachin genomen, om een jaarlijksche Boekbeoordeeling in te stellen. Het initiatief daartoe ging van de Afdeeling Bunschoten uit, waar, onder de treffelijke leiding van broeder Janssen van Rijssen, de polsslagen van het Zondagsschoolleven krachtig sloeg. Dit kloek besluit maakte den 9den April van het jaar 1885 tot een dag, die in Jachin's kalender met gekleurd cijfer staat aangeschreven. Het getuigt van den scherpen blik der broeders op de beteekenis van de kinderlectuur, en heeft een schoonen arbeid in het leven geroepen, die een zeer belangrijke tak van Jachin's dienst is geworden. Wij brengen gaarne uit de verte een eeresalut aan de broeders, die waarlijk goede regenten zich betoonden. Een goed regent toch is een man, die weet te anticiperen, wijl hij verder ziet dan het oogenblik; hij let op het gevaar, dat in de toekomst dreigt.

Dit is ook van toepassing op de ingestelde keur van wat de meesten „onschuldige” kinderverhaaltjes achten. De geschiedenis van veertig jaren toont, dat de instelling der Boekbeoordeeling inderdaad een eeredaas is aan Jachin's vaandel.

Deze Boekbeoordeeling was van opzet zeer klein, al kwam daarin ook een groot beginsel tot uiting. Een drietal commissiën werd benoemd, nadat de instructie vastgesteld en een reglement ontworpen was. De eerste inzending, door verschillende uitgevers welwillend gedaan, bracht reeds 33 boekjes op de recensietafel der commissiën. Met zorg en ijver, zoo getuigt het verslag der

volgende jaarvergadering, hebben de commissiën hun taak volbracht. De beoordeelingen werden in twee achtereenvolgende nummers van „De Bazuin” in den loop van de maand December ter algemeene kennis gebracht. Van de beoordeelde boekjes, zoo lezen wij verder, ontvingen wij eenige present-exemplaren, waarmede wij drie Zondagsscholen verblijd hebben.

Klein was de opzet, maar goed. De Boekbeoordeeling was niet maar een recensie in 't algemeen; zij was het officieel orgaan, waardoor namens een breeden kring een bepaald oordeel werd uitgesproken. Immers, overeenkomstig een vastgesteld reglement en naar een gegeven instructie, werkten de commissiën. Dit reglement is aan al de Afdeelingen toegezonden. De Boekbeoordeeling vormde dus een centrum, vanwaar in wijden kring geestelijke invloed werd geoefend.

Reeds in 't eerste jaar deed zich het verschijnsel voor, dat zich later menigvuldig zou herhalen. Van enkele Afdeelingen toch kwam bij het Hoofdbestuur de mededeeling in, dat zij het met de beoordeeling over zeker boekje, door de commissiën aanbevolen, niet eens waren. Dat reeds bij het begin door de commissiën volmaakt werk geleverd zou worden, kon waarlijk niet worden verwacht. Zelfs kwam de vraag in, of zij geen overbodig werk deden! Deze twijfelmoedige vraag werd op afdoende wijze beantwoord door het feit, dat van de 33 boekjes slechts weinige onbepaald konden worden aanbevolen. De meeste waren slechts zeer middelmatig. Ook moesten eenige als geheel onbruikbaar worden ter zijde gelegd. Het judicium der eerste beoordeeling mag gelden als een model voor de vele, die later gevolgd zijn. Daarbij deden, zij het ook met kleine nuanceering, steeds dezelfde verhoudingen zich gelden. Ofschoon herhaaldelijk enkele boekjes hartelijk, soms zelfs onvoorwaardelijk werden aanbevolen, het gros ging meestal niet boven het middelmatige en zéér middelmatige uit. De laatste jaren werden telkens ongeveer 80 boekjes beoordeeld. Daarvan was, blijkens de opgave van den Redacteur, $\frac{1}{4}$ onbruikbaar, $\frac{3}{4}$ bruikbaar; van deze kon $\frac{1}{3}$ met warmte worden aanbevolen.

Op de Jaarvergadering te Leiden (waar in 1885 in dezen de eerste stap werd gedaan) is in 1925 ook het veertig jarig bestaan herdacht. Onder den titel „In vollen bloei”, gaf de Tweede Secretaris een breed overzicht van de geschiedenis der Boekbeoordeeling.

De wensch aan het slot uitgesproken: „Wijl de lectuur in het centrum der hedendaagsche belangstelling staat, behartige Jachin dezen tak van dienst bij den voortduur met volle toewijding. Goede lectuur legt, onder 's Heeren zegen, voor de jeugd een wissel, die de richting van heel het leven beheerscht”, is op lof-

waardige wijze door den nieuwen Redacteur Ds. J. A. Tazelaar van Rotterdam vervuld.

Mocht in Leiden gewaagd worden van „vollen bloei”, thans mag inderdaad van rijk gezegende vrucht worden getuigd.

Het veelomvattend werk van de Boekbeoordeeling is óók een zeer dankbaar werk. Er wordt in November met verlangen naar uitgezien, wijl geen boekjes door de Zondagsschoolcommissie worden besteld, als niet eerst het Verslag der Boekbeoordeeling is nagezien.

Terecht deed Prof. Grosheide in „De Heraut” de vraag: „Is Jachin’s Boekbeoordeeling wel voldoende bekend?” Niet alleen aan het Zondagsschoolpersoneel, ook aan de onderwijzers der Christelijke dagschool kan zij uitnemende diensten bewijzen.

En dan een tweede vraag: wordt er wel een goed gebruik van gemaakt? Wij willen tot toetsing op een paar uitnemende voorbeelden wijzen.

Op sommige plaatsen gaat elk lid thuis het Verslag nauwkeurig na. Op de vergadering wordt later heel het Verslag boekje voor boekje gelezen en besproken. Vervolgens doen de onderwijzers van elke klasse hun keuze uit de besproken boekjes, het lijstje wordt aan den Secretaris toegezonden, die voor allen tegelijk de bestellingen bij de Uitgevers inzendt.

Dit voorbeeld verdient inderdaad navolging.

Er zijn ook anderen, die slechts door een commissie, daartoe aangewezen, de Boekbeoordeeling nagaan om daarnaar de uitreiking der prijzen te regelen.

Dat is wel goed, doch slechts een halve maatregel. Jachin’s Boekbeoordeeling heeft niet alleen een practische strekking met het oog op de uitdeeling van boekjes op het Kerstfeest; zij heeft met name door de *Inleidende beschouwingen*, die steeds de recensies voorafgaan, vooral ook een principiële bedoeling, n.l. helderder inzicht te geven ten aanzien van de kinderlectuur. De onderwijzers leeren daardoor het prulwerk van het echte werk onderscheiden en arbeiden alzoo mede om het broddelwerk te weren. Daarom is het aan te bevelen, deze beschouwingen op de vergadering ernstig te bespreken.

Een Zondagsschoolcommissie die zoo maar even het Verslag der Boekbeoordeeling doorloopt om vluchtig te noteeren, welke boekjes al of niet aanbevolen zijn, maakt zich al te gemakkelijk van de zaak af.

Zulk een haastig doorbladeren van de Boekbeoordeeling is allerminst evenredig aan den nauwgezette arbeid der recensenten, staat in schrill contrast met het reuzenwerk, door den

Redacteur er aan verricht. Daardoor wordt het Verslag gedegradeerd tot een dagvlindertje.¹

Principieele voorlichting ten aanzien van goede en verkeerde lectuur is voor de Zondagsschoolcommissie noodig, niet slechts met het oog op de Kerstuitdeeling, maar vooral ook met het oog op de keuze van boeken voor de Leesbibliotheek van de Zondagsschool. Nog maar weinig Zondagsscholen bezitten een bibliotheekje. — Toch is 't gewenscht, dat elke Zondagsschool er naar streve spoedig een leesbibliotheek te vormen.

Dit wordt al meer eisch van den tijd.

Het inrichten van zulk een bibliotheek kan aan den arbeid der Zondagsschoolvereeniging een niet onbelangrijke uitbreiding geven.

Wij beroepen ons hier op de mooie uitkomsten in dezen door „Het Mosterdzaadje” te Hilversum verkregen.

Nadat aan de leerlingen mededeeling was gedaan der oprichting van een kinderbibliotheek, zagen velen met verlangen uit naar den dag, waarop deze zou worden geopend.

Vele leerlingen, zoo luidt het uitgebracht rapport, toonen het lezen zeer op prijs te stellen. Wekelijks komen zij het gelezen boek voor een nieuw inruilen. Ook zijn er onder de lezers verschillende oud-leerlingen, die de Zondagsschool reeds hadden verlaten, en die thans hun vrijen tijd besteden met het lezen van goede lectuur.

Zoo kan de Zondagsschoolvereeniging ook buiten het enkele uur op den Zondagmiddag nog invloed ten goede uitoefenen door vele kinderen van de straat te houden.

Op een guren avond in Maart troffen de broeders bij hun tocht op huisbezoek, twee jongens aan, die „omdat zij thuis toch niks hadden” in het maanlicht of onder het licht van een lantaarn aan het knikkeren waren. „Als ze maar wat hadden om te lezen, zouden ze dat veel liever doen.” Thans komen ze iederen Zaterdag in de Bibliotheek, en brengen het boek, keurig in een krant gewikkeld, terug om een nieuw te halen.

Ligt hierin niet een spoorslag om ook in dezen te doen, wat voor de hand ligt?

Van zulk een kinderbibliotheek kan een veelzijdige invloed ten goede uitgaan door het vormen van den smaak voor goede lectuur, en het opwerpen van een dam tegen de verkeerde en slechte boeken, die in onzen tijd de jeugd op hun pad als omsneeuwen en omhagelen.

¹ Zie over de inrichting der Boekbeoordeeling *Jachins Gedenkboek*, blz. 126-135.

Een goed leesboek is een veelzijdig Evangelisatiemiddel. In de literatuur is ons thans een krachtige deur geopend voor het Evangelisatiewerk. De uitreiking van Zondagsschoollektuur is een kostelijk middel, om het Evangelie van Gods genade te brengen in vele huisgezinnen, die totaal van God en Zijn Woord vervreemd zijn. De ervaring bewijst, dat de boekjes, welke de kinderen in huis brengen ook door de ouders en de andere leden van het gezin gaarne worden gelezen.

Het heeft daarom ongetwijfeld zijn nut de stellingen door broeder Oranje op de jaarvergadering te Goes in 1904 verdedigd, nog eens in herinnering te brengen:

1. Onberekenbaar groot is de invloed der lectuur, zoowel ten kwade als ten goede, inzonderheid op het verstand en het gemoed der jeugd.

2. Ernstige keuring en nauwgezette toetsing van boeken en bladen, die ouderen en jongeren in handen worden gegeven, is mitsdien noodzakelijk.

3. Wijn het woord Christelijk eene vlag is, waaronder niet zelden eene onchristelijke leer wordt ingevoerd, dient de keuring óók op de „Christelijke lectuur” te worden toegepast.

4. De arbeid van Jachin in dezen waarborgt degelijkheid en onpartijdigheid en heeft recht op de waardeering en den steun van allen, wien het heil der jeugd ter harte gaat.

XIV.

ONS MAANDBLAD.

Op de jaarvergadering van 1902 werd door de vereeniging „De Zaaier” te Andijk het voorstel gedaan, dat Jachin een eigen blaadje zou uitgeven. Reeds meermalen was daarvan sprake geweest; al terstond op de eerste jaarvergadering, doch het plan stuitte telkens op vele bezwaren. Nu echter ging het sloopje zeer voorspoedig door de sluis.

Verschillende omstandigheden werkten daartoe mede. Jachin's Maandblad is een vrucht, door de historie gerijpt. En een rijpe vrucht laat zich gemakkelijk plukken.

Onze Vereeniging stelde in 1902 een onderzoek in naar den staat der Gereformeerde Zondagsscholen hier te lande. Het groot getal lijsten, die, nauwkeurig ingevuld, werden teruggezonden, bewees, dat de zaak der Zondagsschool bij velen punt van ernstige overweging was. Al die lijsten zijn in een kloek boekdeel vereenigd, en in het Archief van Jachin bewaard, wijn daarin rijke Geref. Zondagsschoolwerk.